

Pozměňovací návrh 1**Gilles Lebreton, Angelo Ciocca, Paola Ghidoni, Elena Lizzi**
za skupinu ID**Zpráva****A9-0281/2023****Emma Wiesner**Evropská strategie v oblasti bílkovin
(2023/2015(INI))**Návrh usnesení (čl. 181 odst. 3 jednacího řádu), kterým se nahrazuje nelegislativní návrh usnesení A9-0281/2023****Usnesení Evropského parlamentu o evropské strategii v oblasti bílkovin***Evropský parlament,*

- s ohledem na své usnesení ze dne 17. dubna 2018 o Evropské strategii na podporu bílkovinných plodin – podpora produkce bílkovinných plodin a luštěnin v evropském odvětví zemědělství¹,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 24. března 2022 o potřebě naléhavého akčního plánu EU s cílem zajistit potravinové zabezpečení v EU i mimo ni s ohledem na ruskou invazi na Ukrajinu²,
 - s ohledem na sdělení Komise ze dne 15. listopadu 2022 nazvané „Na cestě k silnému a udržitelnému odvětví řas v EU“ (COM(2022)0592),
 - s ohledem na články 119, 120, 168 a 169 Smlouvy o fungování Evropské unie,
 - s ohledem na zprávu Komise ze dne 22. listopadu 2018 o rozvoji rostlinných bílkovin v Evropské unii (COM(2018)0757),
 - s ohledem na stanovisko Výboru pro rybolov,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro zemědělství a rozvoj venkova (A9-0281/2023),
 - s ohledem na článek 54 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že bílkoviny jsou velmi důležité pro lidi i zvířata, a jsou proto nepostradatelnou složkou každodenně konzumovaných potravin a krmiv;
- B. vzhledem k tomu, že pandemie COVID-19 a ruská invaze na Ukrajinu dramaticky ovlivnily evropský a celosvětový obchod a jasně ukázaly, že EU musí diverzifikovat své dodavatelské řetězce pro potraviny a krmiva, aby zvýšila svou autonomii, snížila

¹ Úř. věst. C 390, 18.11.2019, s. 2.

² Úř. věst. C 361, 20.9.2022, s. 2.

závislost na vstupech dovážených od jediného zahraničního dodavatele nebo jen malého počtu těchto dodavatelů a domácí posílila produkci rostlinných bílkovin a celkovou odolnost tohoto odvětví v EU;

- C. vzhledem k tomu, že EU produkuje 77 % potřebných krmných bílkovin (96 % v případě krmiv s nízkým obsahem bílkovin a 89 % v případě krmiv se středním obsahem bílkovin); avšak vzhledem k tomu, že pouze 29 % vstupních surovin s vysokým obsahem bílkovin, jichž je zapotřebí k vyváženému složení krmiv, pochází z EU; vzhledem k tomu, že v důsledku toho je EU silně závislá na dovozu rostlinných produktů bohatých na bílkoviny ze třetích zemí, což znamená, že závisí na dovozu sójových bobů a šrotu z USA a Jižní Ameriky;
- D. vzhledem k tomu, že i když se v EU pěstování bílkovinných plodin za posledních deset let zdokonalilo, domácí produkce i nadále značně zaostává, což dále konsolidovalo silnou závislost EU na dovozu plodin bohatých na bílkoviny ze třetích zemí;
- E. vzhledem k tomu, že luštěniny a travinné porosty pomáhají udržovat a zlepšovat kvalitu a úrodnost půdy, zvyšovat biologickou rozmanitost, vázat uhlík a dusík a napomáhat retenci vody; vzhledem k tomu, že luštěniny lze díky symbióze s půdními bakteriemi pěstovat s menším množstvím chemických hnojiv; vzhledem k tomu, že navzdory své nízké hospodářské ziskovosti přispívá pěstování luštěnin pozitivně ke zmírňování změn klimatu a dalších dopadů na životní prostředí, jakož i ke snížení tlaku plevele;
- F. vzhledem k tomu, že nové šlechtitelské techniky by mohly hrát klíčovou úlohu při zvyšování ziskovosti díky zvyšování výnosů a obsahu a kvality bílkovin, umožnění přizpůsobení plodin regionálním podmínkám a zvyšování jejich odolnosti vůči povětrnostním podmínkám a patogenům;
- G. vzhledem k tomu, že společná zemědělská politika (SZP) umožňuje dotace na pěstování bílkovinných plodin a travinných porostů;
- H. vzhledem k tomu, že zpracovávání bílkovinných plodin a travinných porostů vytváří vedlejší produkty, které lze využít pro různé účely, např. jako hnojivo nebo krmivo; vzhledem k tomu, že hospodářská zvířata produkují jako vedlejší produkt cenná hnojiva, která podporují odolnost produkce potravin; vzhledem k tomu, že dusík potřebný k pěstování plodin je získáván především ze syntetických hnojiv, jejichž výroba je nákladná a energeticky náročná; vzhledem k tomu, že technologie RENURE (REcovered Nitrogen from manURE – dusík získaný ze statkových hnojiv) jako součást systémů hospodaření se statkovým hnojivem spolu s bezpečným využíváním kalů z čistíren odpadních vod umožňuje účinněji využívat zdroje;
- I. vzhledem k tomu, že chov zvířat může produkovat vysoce biologicky využitelné bílkoviny pro lidskou výživu; vzhledem k tomu, že zdravá strava je založena na pestrosti a vyváženosti, což u většiny lidí zahrnuje i konzumaci masa;
- J. vzhledem k tomu, že při pěstování všech druhů zemědělských plodin, včetně bílkovinných, vzniká biomasa, která je pro člověka většinou nepoživatelná (na 1 kilogram rostlinných bílkovin připadá přibližně 3 až 5 kilogramů biomasy, která je stravitelná pouze pro přežvýkavce);

- K. vzhledem k tomu, že spotřeba místně a udržitelně vyráběných živočišných bílkovin posiluje potravinové zabezpečení EU a životaschopnost evropských venkovských regionů; vzhledem k tomu, že živočišné bílkoviny se v EU produkují podle nejpřísnějších norem udržitelnosti na světě, přičemž zohledňují dobré životní podmínky zvířat, klima a životní prostředí; vzhledem k tomu, že živočišné bílkoviny jsou důležitou součástí vyvážené stravy; vzhledem k tomu, že živočišná výroba v EU výrazně závisí na dovozu plodin s vysokým obsahem bílkovin, které jsou pěstovány na orné půdě mimo EU;
- L. vzhledem k tomu, že zvyšování odolnosti a bezpečnosti potravin v Evropě konzumací živočišných bílkovin vyprodukovaných v EU přispívá k udržitelnější produkci v celosvětovém měřítku a odměňuje *know-how* a excelenci evropských chovatelů, jejichž příjmy jen zřídka odrážejí jejich úsilí o zohlednění dobrých životních podmínek zvířat, rezistenci vůči antimikrobiálním látkám a zachování krajiny a kulturního dědictví a současně i odhodlání vyrábět vysoce kvalitní maso za dostupné ceny;
- M. vzhledem k tomu, že živočišné bílkoviny jsou pro člověka vysoce kvalitním a nejlépe biologicky využitelným zdrojem bílkovin, který je obzvláště důležitý pro plodnost a zdraví žen a zdraví dětí, dospívajících, seniorů a osob s křehkým zdravím; vzhledem k tomu, že tradiční konzumace živočišných bílkovin v podobě masa, sýrů nebo mléka je součástí kulturního dědictví evropského kontinentu; vzhledem k tomu, že tato praxe významně přispívá k hrubému domácímu produktu členských států EU;
- N. vzhledem k tomu, že extenzivní živočišná výroba, zejména v odlehlých a hornatých oblastech, představuje vysoce udržitelnou činnost, která napomáhá tomu, aby zůstaly tyto regiony obydlené;
- O. vzhledem k tomu, že bílkoviny z udržitelného rybolovu a akvakultury mohou přispívat k zabezpečení potravin, výživy a zdravé vyvážené stravy na celém světě; vzhledem k tomu, že intenzivní akvakultura – zejména mimo EU – má často negativní dopad na životní prostředí, např. v důsledku používání chemických látek nebo antibiotik; vzhledem k tomu, že pěstování řas může pomoci snížit dopady akvakultury na životní prostředí;
- P. vzhledem k tomu, že nařízení (EU) 2015/2283³ umožnilo použití hmyzu pro lidskou výživu, a to navzdory skutečnosti, že studie Evropského úřadu pro bezpečnost potravin, kterou zadala sama Komise, varuje před významnými potenciálními zdravotními riziky; důrazně doporučuje, aby byl proveden další výzkum a shromážděny údaje týkající se mimo jiné lidských patogenních parazitů a kontaminujících látek; vzhledem k tomu, že v této oblasti nebyl proveden dostatečný výzkum a dosud nebyly shromážděny potřebné údaje;
- Q. vzhledem k tomu, že v posledních letech se rozvinul trh s udržitelně produkovanými bílkovinami, zejména s rostlinnými a živočišnými proteiny; vzhledem k tomu, že jejich produkce nabízí evropským zemědělcům a výrobcům potravin mnoho možností; vzhledem k tomu, že po rostlinných bílkovinách již existuje velká poptávka ze strany

³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2283 ze dne 25. listopadu 2015 o nových potravinách, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 a o zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 258/97 a nařízení Komise (ES) č. 1852/2001 (Úř. věst. L 327, 11.12.2015, s. 1).

spotřebitelů, která dále roste, že spotřebitelé tyto bílkoviny stále více přijímají a že tyto bílkoviny těží z technologické vyspělosti;

- R. vzhledem k tomu, že spotřebitelé požadují větší transparentnost a více informací o udržitelnosti potravin a životních podmínkách zvířat; vzhledem k tomu, že neexistuje žádné dobrovolné standardizované označení nebo prohlášení o výrobku, které by certifikovalo environmentální udržitelnost bílkovin určených k lidské spotřebě či výrobě krmiv nebo životní podmínky zvířat při jejich produkci;
- S. vzhledem k tomu, že je důležité uplatňovat přístup zaměřený na hodnotový řetězec, aby udržitelně vyráběné bílkoviny, zejména rostlinné bílkoviny získaly přidanou hodnotu, neboť místní výroba produktů s vysokou přidanou hodnotou posílí hodnotový řetězec a povzbudí zemědělce k investicím;
- T. vzhledem k tomu, že výzkum a inovace v oblasti udržitelné produkce všech zdrojů bílkovin musí zahrnovat i zemědělce; vzhledem k tomu, že výzkum a inovace by se měly více soustředit na rostlinné a živočišné bílkoviny, neboť soukromý a veřejný výzkum a inovace v EU se v posledních desetiletích zaměřovaly především na obiloviny a olejniny;
- U. vzhledem k tomu, že obecné zaškolování a předávání znalostí se týká pouze asi 10 % zemědělských podniků v EU; vzhledem k tomu, že je nezbytně nutné dále investovat do vzdělávání a poradenských služeb pro zemědělce s cílem šířit znalosti o bílkovinných plodinách a osvědčených postupech a propagovat pěstování travinných porostů a získávání bílkovin z alternativních zdrojů;

Jasná potřeba komplexní strategie EU v oblasti bílkovin s cílem využít potenciál bílkovin

- 1. vyzývá Komisi, aby urychleně předložila komplexní a ambiciózní strategii EU pro bílkoviny, která bude zahrnovat udržitelnou produkci bílkovin rostlinného a živočišného původu a zavede účinná opatření na podporu soběstačnosti Evropy v produkci bílkovin v krátkodobém, střednědobém i dlouhodobém horizontu; zdůrazňuje, že produkce bílkovinných plodin a rostlinných bílkovin by měla být upřednostňována s cílem zaručit evropské potravinové zabezpečení;
- 2. domnívá se, že orientační plán EU v oblasti bílkovin by měl být založen na:
 - a) strategické a udržitelné vizi produkce bílkovin v EU a obchodních toků, která bude odpovídat našim potřebám a požadavkům;
 - b) akčním plánu pro zvýšení produkce a konzumace rostlinných bílkovin v EU;
 - c) lepších podmínkách pro produkci rostlinných i živočišných bílkovin v EU;
 - d) rozvoji hospodářsky a environmentálně udržitelných systémů produkce bílkovin pro potraviny a krmiva;
 - e) celostním přístupem, který musí zahrnovat zemědělce a celý potravinový hodnotový řetězec a případně zohledňovat možnou přidanou hodnotu oběhového hospodářství;

- f) konkrétních vědecky podložených politických opatřeních na podporu rozvoje udržitelně vyráběných bílkovin a inovací a výzkumu v této oblasti;

Vize vyšší produkce bílkovin v EU

3. zdůrazňuje, že z geopolitického a strategického hlediska a v zájmu zajištění potravinové bezpečnosti je třeba v klíčových odvětvích, jako je zásobování potravinami a krmivy, výrazně posílit evropskou odolnost tím, že se zvýšením domácí produkce co nejvíce sníží závislost na zemědělských produktech a zdrojích pouze od jednoho nebo několika málo dodavatelů a že se podpoří konkurenceschopnost EU, aby se zabránilo koncentraci trhů v rukou několika klíčových hráčů; zdůrazňuje proto, že EU musí zvýšit produkci rostlinných bílkovin, čehož lze dosáhnout jedině postupně, aby se na to zemědělci a trhy mohli náležitě připravit;
4. zdůrazňuje, že udržitelná a diverzifikovaná domácí produkce bílkovin musí být uznána za jeden z klíčových aspektů systému EU pro výrobu potravin a krmiv, aby byla zajištěna dostatečná dostupnost bezpečných a vysoce kvalitních potravin a krmiv a aby byly zachovány funkční a odolné potravinové dodavatelské řetězce a obchodní toky; zdůrazňuje, že je důležité dosáhnout udržitelnějších a diverzifikovanějších dodávek bílkovin v potravinovém systému EU;
5. domnívá se, že pěstování bílkovinných rostlin a travinných porostů může být velmi přínosné pro kvalitu půdy, životní prostředí a biologickou rozmanitost a že za určitých podmínek má potenciál snížit používání vstupů, jako jsou hnojiva a přípravky na ochranu rostlin; poukazuje na to, že extenzivní chov zvířat na travinných porostech rovněž odpovídá přirozeným stravovacím potřebám zvířat a může mít pozitivní vliv na životní prostředí a napomáhat v boji proti změně klimatu; zdůrazňuje význam obilovin a travních porostů, zejména travnatých a jetelových pastvin, jako zdroje krmiva pro hospodářská zvířata; domnívá se, že členské státy by mohly zvážit zavedení ekoschémat pro luštěniny a travinné porosty a vytvoření specializovaných fondů na bílkovinné rostliny, což již bylo v některých členských státech provedeno; zdůrazňuje, že extenzivní živočišná výroba, zejména v odlehlých a hornatých oblastech, představuje udržitelnou činnost a místní obyvatele dále motivuje k tomu, aby v těchto regionech zůstávali;
6. poukazuje na to, že smysluplný orientační plán pro bílkoviny by měl přispět k evropské autonomii v oblasti bílkovin a k odolnosti a příjmům evropských zemědělců a venkovských oblastí; uznává potenciální úlohu zdrojů bílkovin v oběhovém hospodářství; domnívá se, že zohlednění možné oběhovosti vedlejších produktů a odpadů a zajištění produkce všech dostupných druhů bílkovin, zejména rostlinných a živočišných bílkovin, může přispět jak k zachování vysoké úrovně lidského zdraví, tak k usnadnění přechodu na pozitivnější potravinové systémy a zároveň ke zlepšení cenové dostupnosti potravin; připomíná možnou kompatibilitu mezi udržitelným chovem hospodářských zvířat a pěstováním plodin;
7. domnívá se, že rozvoj produkce rostlinných bílkovin v souladu s běžnými evropskými normami a postupy a zvyšování ziskovosti živočišné výroby při současném zachování její udržitelnosti prostřednictvím opatření, jako je zvýšení oběhovosti hodnotových řetězců potravin a krmiv, jsou účinnými způsoby řešení mnoha výzev, kterým čelíme,

jako je přemísťování výroby a nadměrný rybolov mimo EU; domnívá se, že zemědělci by mohli hrát klíčovou úlohu při budování odolného systému produkce bílkovin, pokud by byli řádně podporováni; uznává, že produkce bílkovin vyžaduje holistický přístup k udržitelným a odolným potravinovým systémům;

8. domnívá se, že dovážené výrobky by měly splňovat srovnatelné normy udržitelnosti, aby se zlepšila konkurenceschopnost výrobců v EU a zabránilo se přemísťování výroby EU do zahraničí;
9. domnívá se, že posílení potravinového zabezpečení EU je klíčovým cílem, který vyžaduje rovné podmínky a silnou podporu evropského zemědělského odvětví; varuje před jakýmkoli pokusem o snížení počtu hospodářských zvířat, což by bylo kontraproduktivní;

Lepší podmínky pro produkci bílkovin v EU

10. zdůrazňuje, že potravinové zabezpečení, a tedy produkce bílkovin, začíná u zemědělců a že k ní přispívají také rybáři a chovatelé v akvakultuře, a ti proto musí být základem strategie, neboť jsou klíčoví pro budování odolného systému produkce bílkovin; zdůrazňuje, že předpokladem pro silné odvětví bílkovin v EU je ziskové zemědělství, potravinářství a krmivářství; vyzývá proto členské státy, aby prozkoumaly možnosti, jak zemědělcům umožnit ziskový obchodní model, který by jim pomohl přeměnit jejich méně ziskové plodiny na atraktivní potraviny a krmiva tím, že zvýší odolnost plodin a výnosy a kvalitu bílkovin;
11. zdůrazňuje, že evropské zemědělství a podniky se musí stát konkurenceschopnějšími v oblasti bílkovin pro potraviny a krmiva a že zemědělské odvětví je závislé na udržitelných a cenově dostupných vstupech, jako jsou energie, krmiva, doplňkové látky v krmivech, dobrý rostlinný materiál, hnojiva a půda dobré kvality; domnívá se, že v zájmu zvýšení konkurenceschopnosti evropských výrobců bílkovin je třeba zvýšit pobídky a snížit zbytečnou regulační zátěž pro produkci bílkovin;
12. uznává význam doplňkových látek v krmivech pro zlepšení trávení bílkovin a zajištění správných strategií krmení a změn ve složení krmiv; zdůrazňuje, že je třeba zkrátit dobu potřebnou pro schvalování doplňkových látek v krmivech a umožnit větší flexibilitu; zdůrazňuje, že proces obnovy povolení musí být nastaven tak, aby nehrozilo, že se účinné doplňkové látky postupně přestanou používat;
13. připomíná, že bez kvalitního rostlinného materiálu nebude možné zvýšit produkci rostlinných bílkovin; připomíná, že nové šlechtitelské techniky poskytnou skvělé možnosti k rozvoji plodin přizpůsobených regionálním podmínkám a druhů, kterým se v Evropě daří nejlépe, a to i v nejvzdálenějších regionech; domnívá se, že je zapotřebí dalšího výzkumu a vývoje v oblasti obilovin, bílkovinných plodin a trav, aby se zvýšila jejich výživová hodnota, přizpůsobení místním podmínkám a odolnost vůči přírodním hrozbám;
14. vyzývá k rychlému přijetí rámce přizpůsobeného novým šlechtitelským technikám, který by umožnil rychlejší vývoj nových a odolných odrůd rostlin, včetně bílkovinných plodin;

15. domnívá se, že kontrola škůdců a patogenů má zásadní význam pro úspěšnou sklizeň bílkovinných plodin, a proto je naprosto nezbytné provádět sledování a vědecký výzkum výskytu, vývoje a šíření těchto škůdců a patogenů; uznává, že vývoj účinných opatření ke snížení hospodářských škod způsobených těmito škůdci a patogeny a vývoj alternativních opatření v podobě technických inovací, jako je přesné zemědělství, robotika, užitečný hmyz nebo pesticidy s nízkým rizikem, jsou důležité pro zlepšení celkové evropské produkce bílkovin; varuje před přijetím závazných cílů v oblasti snižování pesticidů, které by mohly snižovat výnosy a příjmy, a tím i atraktivitu produkce bílkovin;
16. domnívá se, že hnojení travinných porostů statkovým hnojivem přispívá k soběstačnosti zemědělců, pokud jde o bílkoviny; domnívá se, že správně hnojená tráva zůstává zdaleka nejlevnějším, nejúčinnějším a nejduržitelnějším zdrojem bílkovin pro přežvýkavce; vyzývá Komisi, aby s ohledem na již provedená posouzení vlivu na životní prostředí neprodleně navrhla střednědobá a dlouhodobá politická opatření k uzavření koloběhu živin, například tím, že umožní používání alternativních organických produktů, jako je rekuperovaný dusík z digestátu, biologický odpad, jiné výrobky ze statkových hnojiv (RENURE) a odpad z potravinářského průmyslu, a to tak, že je klasifikuje jako náhražku chemických hnojiv; vyzývá Komisi, aby tak učinila na základě vědeckých kritérií a podporovala tuto alternativu jakožto příležitost pro zemědělce snížit svou závislost na chemických hnojivech a zvýšit oběhovost v zemědělských podnicích a udržitelnou živočišnou výrobu prostřednictvím zpětného získávání a opětovného použití zbytků, jako jsou statková hnojiva;
17. připomíná, že výroba biometanu, bioplynu, biopaliv nebo jiných biologických chemických látek, které využívají toky biologického odpadu, by mohla být faktorem, který bude přispívat k rentabilnější výrobě tím, že poskytuje významné dodatečné zdroje příjmů, které zvyšují hodnotu plodin bohatých na bílkoviny, a posílí ekonomické opodstatnění pro zemědělce, aby je pěstovali; zdůrazňuje, že zvýšení produkce rostlinných bílkovin k jídlu a na krmivo by mohlo vést k většímu využívání vedlejších produktů pro bioenergii, a umožnit tak získání vyšší ekonomické hodnoty z produkce bílkovinných plodin;
18. uznává, že rozvoj, pěstování a využívání plodin bohatých na bílkoviny často vyžaduje nové postupy hospodaření a spolupráci mezi zemědělci; domnívá se, že by měla být analyzována možnost uznání nových organizačních struktur v rámci SZP;
19. zdůrazňuje, že v zájmu posílení investic do zdravější půdy a nových postupů střídání plodin musí být dlouhodobé cíle doprovázeny hodnocením služeb poskytovaných společností;

Zajištění řádného a funkčního odvětví bílkovin uznáním doplňkové úlohy rostlinných i živočišných bílkovin v systému

20. zdůrazňuje významný potenciál a přidanou hodnotu místně vyráběných rostlinných a živočišných bílkovin a skutečnost, že udržitelný rozvoj tohoto odvětví bude přínosem pro evropské zemědělce, kvalitu půdy, koloběh živin, biologickou rozmanitost a lidské zdraví a je strategicky důležitý pro evropské potravinové zabezpečení;
21. zdůrazňuje, že přijímané politiky musí vytvořit rovné podmínky pro všechny zúčastněné

strany a výrobky a že spotřeba bílkovin musí být cenově dostupnější; podporuje politická opatření, která spotřebitelům umožní porovnávat zeměpisný původ produktů, včetně zpracovaných potravin, a dobré životní podmínky zvířat při jejich výrobě;

22. zdůrazňuje význam objemného krmiva, jako jsou travinné porosty nebo jetelotraviny, zejména v kombinaci s živočišnou výrobou, jako zdroje bílkovin a pozitivní vedlejší přínosy pro biologickou rozmanitost travinných porostů; vyzývá Komisi a členské státy, aby využívaly nástroje SZP, jako jsou ekoschémata, s cílem motivovat zemědělce k pěstování těchto zdrojů bílkovin; zdůrazňuje, že chov přežvýkavců je účinným způsobem, jak přeměňovat trvalé travní porosty na potraviny dostupné k lidské spotřebě;
23. připomíná, že produkce živočišných bílkovin využívajících nepoživatelné zdroje pro krmiva, jako jsou pícniny a vedlejší produkty ze zpracování bílkovinných rostlin, významně přispívá ke snížení plýtvání potravinami, poskytuje významnou přidanou hodnotu pro produkci bílkovinných rostlin a je rovněž klíčem k zajištění dynamických venkovských oblastí, správy krajiny a ochrany životního prostředí;
24. podporuje produkci sójových bobů v Evropské unii jako zdroje rostlinných bílkovin, což by bylo možné podpořit investicemi do výzkumu a vývoje s cílem zlepšit kvalitu a výnosy úrody; upozorňuje na to, že je třeba zajistit přístup k financování a dodatečnou podporu pro zemědělské producenty, včetně malých producentů, s cílem zvýšit produkci sójových bobů v EU; považuje za nezbytné určit a podporovat osvědčené zemědělské postupy pro pěstování sójových bobů v EU, včetně využívání udržitelných výrobních technologií a dodržování pravidel ochrany životního prostředí; upozorňuje na to, že je třeba snížit závislost na sóji ze zemí mimo EU v krmivech;
25. zdůrazňuje, že výzkumné programy by se měly zaměřit na bílkovinné plodiny, které jsou vhodné pro evropské klima, podmínky pěstování a stravovací návyky a které lze začlenit do stávajících zemědělských systémů; domnívá se, že je důležité podporovat zemědělce v této transformaci, odstranit překážky vstupu na daný trh a pomoci zemědělcům těžit z těchto nových hodnotových řetězců;
26. vyzývá k dalšímu výzkumu a vývoji odrůd plodin s krátkými produkčními cykly, které poskytují další zdroje bílkovin a které jsou vhodné pro meziplodiny ve stávajících plánech střídání plodin;
27. vybízí členské státy, aby využily všech dostupných pobídek SZP ke zvýšení pěstování luštěnin, včetně podpory vázané na produkci, agroenvironmentálních opatření, poradenských služeb a nových odvětvových programů; domnívá se, že kromě toho by propagační kampaně na zvýšení poptávky po luskovinách pro potraviny mohly výrazně přispět ke stimulaci produkce EU při současném respektování evropských stravovacích návyků;
28. uznává silný potenciál konopí jako udržitelné bílkovinné plodiny a uznává, že je třeba usnadnit jeho pěstování a zpracování na potraviny a krmiva;
29. zdůrazňuje, že je důležité uplatňovat normy udržitelnosti na dovážené výrobky, chránit konkurenceschopnost evropských výrobců a zajistit transparentní informace pro spotřebitele;

30. zdůrazňuje, že evropské odvětví rybolovu je důležitým zdrojem udržitelných vysoce kvalitních bílkovin pro lidskou spotřebu ve formě čerstvých ryb; zdůrazňuje, že životaschopnost odvětví rybolovu musí být zlepšena opatřeními, která poskytnou pomoc rybářům, kteří se po desetiletí potýkají s nekonečným zvyšováním regulační zátěže v EU vedle prudkého nárůstu cen energie;
31. Zdůrazňuje úlohu evropských odvětví rybolovu a akvakultury při zajišťování potravinového zabezpečení a zajišťování stravy založené na zdravých a vysoce kvalitních bílkovinách; zdůrazňuje, že jejich produkty mohou hrát důležitou úlohu při budování udržitelného potravinového systému; vyzývá Komisi, aby zajistila, že připravovaná evropská strategie pro bílkoviny bude uznávat úlohu odvětví rybolovu a akvakultury a možnost zlepšit dobré životní podmínky zvířat v odvětví akvakultury, což může vést k menšímu počtu nemocí, omezení používání antibiotik a zdravějším ekosystémům, přičemž by měla uznávat, že v EU již bylo dosaženo vysokých standardů udržitelnosti; zdůrazňuje, že je důležité zapojit toto odvětví do vypracování strategie v oblasti bílkovin;
32. zdůrazňuje, že EU je čistým dovozcem produktů rybolovu a akvakultury, neboť téměř 60 % celkové spotřeby v EU se dováží; domnívá se proto, že je nezbytné posílit hospodářskou životaschopnost evropských odvětví rybolovu a akvakultury a uznat jejich udržitelnost s přihlédnutím k jejich třem rozměrům (hospodářskému, environmentálnímu a sociálnímu) s cílem snížit rostoucí závislost EU na dovozu; poukazuje na to, že udržitelné odvětví rybolovu a akvakultury je důležité pro zásobování EU bílkovinami, a zvláště pak na to, jak významnou úlohu hrají drobní a tradiční rybáři a sběratelé korýšů a měkkýšů, a to v EU i mimo ni;
33. zdůrazňuje, že pravidelná konzumace produktů rybolovu a akvakultury je základní součástí zdravé stravy a že díky tomu, že je zdravá pro srdce, má konzumace ryb velký potenciál v oblasti boje proti nemocem souvisejícím se stravou, jako jsou například kardiovaskulární onemocnění; vyjadřuje znepokojení nad poklesem spotřeby ryb v EU; vyzývá členské státy, aby posílily úlohu produktů rybolovu a akvakultury, zejména od místních producentů, ve svých výživových politikách a programech, zejména tím, že budou podporovat konzumaci potravin z vodních organismů mezi určitými skupinami, jako jsou mladí lidé, a dokonce zavedením nebo zlepšením spotřeby těchto produktů ve školách a prostřednictvím programů zaměřených na řešení specifických výživových nedostatků; dále připomíná, že směrnice 2006/112/ES⁴ umožňuje členským státům uplatňovat snížené sazby DPH na potraviny a související služby; vyzývá členské státy, aby využily této možnosti pro rybí produkty vzhledem k přínosům spotřeby ryb;
34. je toho názoru, že udržitelná akvakultura je důležitou metodou produkce bílkovin a že řasy poskytují dobrý zdroj bílkovin pro krmiva; poukazuje na potenciál pro inovace a zakládání nových podniků vytvářením nových rybích krmiv s minimalizovaným dopadem na biologickou rozmanitost a na to, že je třeba dále snižovat znečištění vody způsobené akvakulturou; zdůrazňuje, že další rozvoj a udržitelné inovace v oblasti produkce rostlinných bílkovin a doplňkových zdrojů bílkovin jsou způsobem, jak účinně řešit řadu environmentálních výzev, jimž odvětví rybolovu a akvakultury v EU

⁴ Směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty (Úř. věst. L 347, 11.12.2006, s. 1).

čelí;

35. zdůrazňuje, že akvakultura a mořská akvakultura v EU mohou přispívat k udržitelné produkci potravin mnohem více, než je tomu v současnosti, a poskytovat zdravější, spravedlivější a udržitelnější bílkoviny, které budou méně závislé na krmivech na bázi ryb a k jejich produkci se nepoužívají krmiva z produkce rybí moučky a rybího tuku z úlovků nezákonného, neregulovaného a nehlášeného rybolovu;
36. domnívá se, že všechny potenciální zdroje bílkovin pro výživu zvířat by měly být zváženy s náležitým ohledem na přírodní potravinové řetězce, pokud splňují vysoké bezpečnostní normy; je znepokojen vysokými energetickými požadavky rozsáhlého šlechtění hmyzu a zdůrazňuje, že je třeba analyzovat environmentální, zdravotní, dobré životní podmínky zvířat a sociální a ekonomické dopady této praxe;
37. odmítá používání hmyzu k lidské spotřebě a myšlenku, že hmyz by mohl být životaschopným zdrojem bílkovin; varuje před neoznačeným používáním vedlejších produktů z hmyzu nebo hmyzu samotného jako zdroje bílkovin pro lidskou spotřebu, zejména ve zpracovaných potravinách; vyzývá členské státy, aby zavedly povinný systém označování potravin, který zahrnuje hmyz nebo vedlejší produkty z hmyzu, s cílem plnit legitimní očekávání evropských spotřebitelů v oblasti transparentnosti;
38. vyzývá Komisi, aby předložila komplexní posouzení dopadů rizik nových potravin pro evropský zemědělský model, společnost, lidské zdraví, životní prostředí a hospodářství; zdůrazňuje, že by zde měla být zohledněna zásada předběžné opatrnosti;
39. je znepokojen etickými, sociálními, environmentálními a ekonomickými aspekty buněčných potravin, které se produkují kultivací buněk izolovaných z rostlin a živočichů; připomíná, že nařízení o nových potravinách⁵ není vhodné pro daný účel; domnívá se proto, že potraviny na bázi buněk nesmí být na evropském trhu povoleny;

Holistický přístup, který zahrnuje celý potravinový hodnotový řetězec

40. zdůrazňuje, že k překlenutí stávajících rozdílů mezi zemědělci, zpracovateli a maloobchodníky je zapotřebí lepší koordinace a spolupráce stran, které tvoří dodavatelský řetězec, a to v celém hodnotovém řetězci; zdůrazňuje, že by měla být aktivně podporována intenzivnější kolektivní spolupráce mezi všemi aktéry, zejména prostřednictvím organizací zemědělců a zemědělských družstev, s cílem vytvořit řetězce s vyšší přidanou hodnotou;
41. vyzývá v této souvislosti členské státy a zúčastněné strany, aby využívaly všech dostupných pravidel stanovených⁶ v nařízení o společné organizaci zemědělských trhů s cílem podpořit účinné a inovativní řetězce; vyzývá zúčastněné strany, aby vypracovaly smlouvy za účelem dlouhodobého plánování výroby; domnívá se, že organizace producentů, zejména družstva a mezioborové organizace, hrají klíčovou úlohu při

⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2283 ze dne 25. listopadu 2015 o nových potravinách, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 a o zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 258/97 a nařízení Komise (ES) č. 1852/2001 (Úř. věst. L 327, 11.12.2015, s. 1).

⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 (Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 671).

strukturování a posilování hodnotových řetězců bílkovin;

42. zdůrazňuje důležitost přijetí ze strany spotřebitelů a jejich informovanosti; zdůrazňuje, že produkce rostlinných bílkovin musí splňovat očekávání spotřebitelů, což znamená další zlepšení těchto bílkovin, pokud jde o chuť, strukturu, výživovou hodnotu a cenu;
43. domnívá se, že v zájmu naplnění očekávání spotřebitelů a zajištění transparentnosti nesmí výrazy používané k označování masa a jeho uvádění na trh v Evropě nikdy umožňovat označování nebo propagaci potravin jako masa, pokud tyto potraviny nejsou založeny na živočišných bílkovinách, přičemž je třeba mít na paměti, že pro člověka není hmyz masem;
44. domnívá se, že spotřebitelé věnují čím dál větší pozornost tomu, jaké potraviny konzumují a jak jsou vyráběny; opakuje svou výzvu, aby spotřebitelé měli k dispozici více informací o metodách výroby a porážky používaných při výrobě masa s cílem přispět ke spravedlivému, místnímu a zdravému potravinovému systému šetrnému k dobrým životním podmínkám zvířat; vítá konkrétní záměr Komise rozšířit požadavek povinného označování původu nebo provenience na další produkty; vyzývá členské státy, aby vytvořily a zavedly povinný systém označování uvádějící metody porážky používané u masných výrobků;
45. zdůrazňuje, že množství rostlinných bílkovin vyprodukovaných udržitelným způsobem v EU se nezvýší, pokud zemědělci nebudou mít tržní poptávku nebo přiměřené zisky; domnívá se, že cílená veřejná podpora, jako jsou ekoschéματα, by mohla zvýšit ziskovost pěstování plodin; naléhavě vyzývá účastníky trhu, aby vyvinuli techniky pro určování obsahu a kvality bílkovin v obilovinách, bílkovinných rostlinách a krmivech, aby lépe odrážely hodnotu bílkovin; zdůrazňuje, že větší transparentnost trhu může zlepšit fungování trhu, omezit plýtvání a vytvořit oběhové potravinářské odvětví; domnívá se, že politické strategie a legislativní rámce by měly na těchto trzích poskytovat pobídky; zdůrazňuje, že produkce rostlinných bílkovin s nižším obsahem bílkovin a produkce vysokých bílkovinných plodin má i nadále zásadní význam a že rozvoj těchto zdrojů by se měl řídit zásadou pozitivní hmotnostní bilance sušiny a bílkovin;
46. domnívá se, že potravinářský průmysl je nedílnou součástí oběhového hodnotového řetězce bílkovin, neboť umožňuje získávat větší hodnotu z bílkovinných plodin; zdůrazňuje, že je třeba zvýšit kapacitu rostlinného zpracování bílkovin; považuje za důležité, aby zpracovatelský průmysl zmapoval své toky odpadů, aby bylo možné je kvantifikovat;
47. zdůrazňuje, že je třeba přijmout opatření na všech úrovních s cílem zvýšit udržitelnou produkci bílkovin, zejména domácí produkci rostlinných bílkovin, a to podporou zemědělců, zejména malých a středních zemědělských podniků a rodinných zemědělských podniků; vyzývá proto členské státy, aby vytvářely a zvyšovaly investice a podporu výzkumu na úrovni systému, podnikání a výroby;
48. Domnívá se, že zadávání veřejných zakázek by mělo stimulovat místní produkci bílkovin;

Konkrétní politická opatření

49. vyzývá Komisi, aby předložila zprávu o potravinovém zabezpečení a předložila následující politická opatření:
- a) dokument s vědeckými a technickými pokyny, který doplňuje správní pokyny pro přípravu a předkládání žádostí o schválení nových potravin s cílem vyjasnit postup povolování a zároveň zajistit nejvyšší záruky a normy bezpečnosti potravin a řádné hodnocení potenciálních rizik pro lidskou spotřebu v souladu se zásadou předběžné opatrnosti;
 - b) kombinaci pokynů SZP, které poskytují stabilní rámec, pružné postupy hospodaření a pobídky pro produkci plodin bohatých na bílkoviny a sklizeň plodin a luštěnin bohatých na bílkoviny obecně; produkce plodin bohatých na bílkoviny by měla být podněcována v rámci stávající SZP a prostřednictvím ekoschémat; Komise by měla zvážit možnost povolit pěstování potravinářských plodin bohatých na bílkoviny na půdě vyňaté z produkce za předpokladu, že to bude v souladu s přísnými environmentálními pravidly;
 - c) studii výskytu, vývoje a šíření škodlivých organismů a patogenů, které ohrožují úspěšné sklizně bílkovinných plodin;
 - d) jasnou strategii financování výzkumu a vývoje s cílem podpořit a stimulovat rozvoj doplňkových preventivních a léčebných opatření na ochranu rostlin pomocí technických inovací, jako je přesné zemědělství, robotika, příznivý hmyz a účinné a bezpečné pesticidy;
 - e) kombinaci pokynů pro zadávání veřejných zakázek, která usnadní spotřebu místně vyprodukovaných bílkovin a stanovení místních požadavků;
 - f) v krátkodobém horizontu dočasnou odchylku s dostatečnou právní jistotou, která zajistí, že RENURE bude možné používat, a v dlouhodobém horizontu právní uplatňování kritérií RENURE vypracovaných Společným výzkumným střediskem na základě vědeckých kritérií, která je klasifikují jako chemická hnojiva podle směrnice o dusičnanech⁷;
 - g) změna přílohy III směrnice o dusičnanech s cílem usnadnit používání digestátů z organického odpadu získaného z anaerobní digesce statkových hnojiv;
 - h) politiky, které zajistí, aby dovoz bílkovin splňoval normy EU v oblasti produkce a kvality, pokud jde o dopady na zdraví a životní prostředí, s cílem posílit konkurenceschopnost výrobců v EU ve srovnání s producenty mimo EU; politiky na podporu lepších norem v celosvětovém měřítku;
 - i) analytickou studii o prostoru dostupném na trhu s bílkovinami;

o

o o

⁷ Směrnice Rady 91/676/EHS ze dne 12. prosince 1991 o ochraně vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů (Úř. věst. L 375, 31.12.1991, s. 1).

50. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě a Komisi.

Or. en